

"Du, mày xem thơ ng thơ ng nào dám đ&#i mũ c&#a tao"

Khi đi c&# t&# mi&#n B&#c, tôi là đ&#i đ&#i tr&#ng đ&#i đ&#i 4 - ti&#u đoàn 52, sau đ&#c đ&#i v&# đ&#i đ&#i t&#ng hành dinh s&# đoàn 32. S&# đoàn này sau đ&#i thành s&# đoàn 4 đã chi&#n, sau l&#i đ&#i tên là s&# đoàn 7 B&# binh.

Ngày m&#i t&# B&#c vào, đ&#n v&# đóng t&#i Qu&#ng Ng&#i, ch&#a có chi&#n tr&#n gì, binh sĩ ch&# lo s&#a sang doanh tr&#i, lau chùi vũ khí và h&#c t&#p qua loa ngày m&#y gi&#, nên vui v&# l&#m. H&#n n&#a, giá sinh ho&#t &# đây quá r&#, 1 đ&#ng 3 qu&# tr&#ng, 4 hay 5 đ&#ng m&#t con gà nên anh em ai cũng th&#a ti&#n.

Khi &#y, t&#ng tham m&#u tr&#ng là trung t&#ng Nguy&#n Văn H&#nh. Ông này ngh&#ch v&#i th&# t&#ng Ngô Đình Di&#m. T&# l&#nh s&# đoàn 32 là trung tá Nguy&#n H&#u Có, cùng phe v&#i trung t&#ng H&#nh. Binh sĩ hoang mang vô cùng, vì ngày nào cũng nghe đài phát thanh Quân đ&#i ch&# trích th&# t&#ng. Nh&#ng binh sĩ &# ngoài B&#c vô, 90% là công giáo và ai cũng &#ng h&# th&# t&#ng Di&#m, vì gia đình h&# đ&#c Ph&# t&#ng &#y di c&# giúp đ&#. Nhi&#u bu&#i h&#c t&#p, anh em đ&#u th&#c m&#c v&# tình tr&#ng này.

Tôi bao gi&# cũng khuyên anh em bình tĩnh và ca t&#ng th&# t&#ng, nên đ&#c anh em có c&#m tình. Anh em thu&#c đ&#i đ&#i t&#ng hành dinh s&# đoàn, &# ngay b&# t&# l&#nh mà trung tá Có là t&# l&#nh s&# đoàn, và thi&#u tá Nguy&#n Vĩnh Nghi là tham m&#u tr&#ng. Trung tá Có th&#ng v&#ng m&#t &# s&# đoàn nên thi&#u tá Nghi luôn luôn &# b&# t&# l&#nh. Ông là ng&#i r&#t k&# lu&#t và t&# t&#, ch&#c ông bi&#t là khi h&#c t&#p anh em đ&#u có thi&#n c&#m và kính tr&#ng th&# t&#ng, nh&#ng ông không có thái đ&#gì, và v&#n quý m&#n chúng tôi.

Binh sĩ vào ngày Ch&# Nh&#t đi xem l&# ng&#i đ&#y nhà th&#, và r&#t có tr&#t t&#, nên đ&#c cha x&# hải lòng l&#m. M&#i l&#n đ&#n thăm cha x&#, ông đ&#u khen ng&#i binh sĩ h&#t l&#i, và nhi&#u l&#n m&#i tôi ăn c&#m. Trong câu chuy&#n, ông ca ng&#i th&# t&#ng Di&#m và ông tin r&#ng mi&#n Nam sau này s&# đ&#c đ&#c l&#p, t&# do và ph&#n th&#nh. Ông h&#i tôi nghĩ gì v&# th&# t&#ng, tôi cũng tr&# l&#i là tôi &#ng h&# th&# t&#ng h&#t mình, và r&#t m&#ng đ&#c di c&# vào đây, c&# h&# nhà tôi đ&#u di c&# và đ&#c giúp đ&# đ&#nh c&# yên &#n. Ông k&# cho tôi nghe v&# s&# kh&# s&# c&#a dân chúng &# đây đ&#i th&#i c&#ng s&#n nh&# th&# nào, nh&#t là nh&#ng ng&#i Công giáo: nhà th&# v&#ng l&#ng và b&# canh ch&#ng ch&#t ch&#, cha không đ&#c đi đâu, vì b&# theo dõi sát.

Th&#y tôi &#ng h&# th&# T&#ng, ông m&#ng l&#m. Nhi&#u l&#n đi Hu&#, ông đ&#u r&# tôi đi theo. Ý ông mu&#n đ&#a tôi vào thăm ông Ngô Đình C&#n mà ông th&#ng g&#i là c&#u C&#n. Tôi ng&#c nhiên h&#i ông, sao

g&#i là c&#u, vì ông C&#n đã nhi&#u tu&#i. Ông nói ngoài này, các con quan khi còn nh&# đ&# c ng&# i ta g&# i là c&#u. Ông C&#n vì ch&#a có v&#, ng&# i ta c&# quen g&# i là c&#u.

Tôi h&#a v&#i ông là s&# đi đ&#n thăm ông C&#n sau. Khi &# Hu&# v&#, ông nói là ông có thăm c&#u C&#n, k&# cho c&#u nghe v&# tôi, và c&#u thích l&#m. C&#u nói v&#i cha là C&#u mu&#n g&#p các sĩ quan và h&# sĩ quan tr&#. Theo c&#u, các sĩ quan cao c&#p đ&#u có liên h&# v&#i Tây nhi&#u, và h&#u h&#t đ&#u &#ng h&# t&#ng H&#nh. C&#u nói n&#u tôi ch&#a v&# Hu&# đ&# c, thì s&# cho ng&# i liên l&#c v&#i tôi.

Qu&# nhiên đ&# m&#t tu&#n sau, thi&#u tá Nguy&#n Văn Châu (sau lên trung tá, giám đ&#c nha chi&#n tranh tâm lý) vào thăm tôi, mang cho tôi nhi&#u tài li&#u nói v&# thân th&# và s&# nghi&#p c&#a th&# t&#ng Di&#m, k&# c&# nh&#ng tin v&# trung t&#ng H&#nh ch&#ng đ&#i th&# t&#ng nh&# th&# nào, và c&# các giáo phái n&#a.

Tôi quay ronéo các tài li&#u này, cho ph&# bi&#n, không nh&#ng &# đ&#n v&# tôi, mà cho c&# các đ&#n v&# b&#n &# Qu&#ng Ngãi n&#a. Anh Châu vui m&#ng l&#m, t&# đó g&#i tài li&#u đ&#u cho tôi ph&# bi&#n.

M&#t hôm vào kho&#ng 10 gi&#, m&#t anh trung sĩ &# ban m&#t mã Truy&#n tin đ&#n cho tôi hay, có m&#t công đ&#n m&#t c&#a trung tá Có &# Hu&# g&#i v&#. N&#i dung nh&# sau:

Th&# t&#ng s&# đ&#n thăm Qu&#ng Ngãi ngày g&#n đây chu&#n b&# s&#n sàng đ&#i l&#nh

Tôi hoang mang vô cùng, t&#i sao công đ&#n không nói rõ là chu&#n b&# đón th&# t&#ng, hay ph&#n đ&#i Tth&# t&#ng. Tôi li&#n cho m&#t h&# sĩ quan thân tín, ngay đêm đó v&# Hu&# báo cho anh Châu hay. &# Hu&#, anh Châu cũng đ&# c tin là đ&#i tá Tr&#ng Văn X&#ng, t&# l&#nh Quân khu II, cũng là ng&#i c&#a trung t&#ng H&#nh, có m&#t phiên h&#p v&#i trung tá Có và m&#y sĩ quan cao c&#p, đ&# l&#i đ&#ng khi th&# t&#ng đ&#n Qu&#ng Ngãi, thì ch&#t v&#n và ph&#n đ&#i.

Th&# là th&# t&#ng đ&# c đ&#ng h&#y b&# chuy&#n đi thăm Qu&#ng Ngãi. Ch&# đi thăm Qui Nh&#n, r&#i v&# Sài Gòn.

Sau đó ít lâu, trung t&#ng H&#nh, t&#ng tham m&#u tr&#ng đ&# c thay th&# b&#i thi&#u t&#ng Lê Văn T. Trung tá Có cũng r&#i s&# đoàn đ&# đ&#i tá D&#ng Quý Phan thay th&#, và trung tá Hoàng Văn L&#c làm tham m&#u tr&#ng, đ&# lo ti&#p thu ph&#n còn l&#i c&#a t&#nh Qu&#ng Ngãi v&# phía Nam giáp đ&#n Qui Nh&#n. B&# t&#nh s&# đoàn ti&#n ph&#ng ra đóng t&#i sông V&#, và h&#u c&# v&#n đóng t&#i th&# xã Qu&#ng Ngãi. Tôi là ch&# huy tr&#ng h&#u c&# s&# đoàn.

Đài Quân đ&#i cũng ch&#m đ&#t vi&#c đ&# kích th&# t&#ng. Anh em binh sĩ vô cùng m&#ng r&#, càng &#ng h&# th&# t&#ng h&#n. Khi th&# t&#ng g&#p khó khăn v&#i quân Bình Xuyên, tôi và trung úy Tr&#n Văn Minh bàn nhau trình v&#i t&# l&#nh s&# đoàn đánh đ&#n &#ng h&# th&# t&#ng. Anh Minh và tôi lên g&#p đ&#i tá Phan kho&#ng 9 gi&# t&#i &# b&# t&#nh ti&#n ph&#ng, t&#i xe ng&# c&#a ông (ngày &#y b&# t&#nh làm vi&#c và ng&# ngay t&#i l&#u, riêng t&# l&#nh ng&# trên xe đ&# c c&#i bi&#n thành phòng ng&#). Chúng tôi trình ý ki&#n, đ&# c ông ch&#p thu&#n ngay, và b&#o: thì hai trung úy th&#o ngay công đ&#n h&# tôi. Tôi nh&# đ&#i ý công đ&#n nh&# sau:

Toàn th&# quân nhân thu&#c s&# đoàn 32 r&#t b&#t m&#n v&# hành đ&#ng gây h&#n c&#a quân Bình Xuyên, kính xin thi&#u t&#ng t&#ng tham m&#u tr&#ng ch&#p thu&#n cho s&# đoàn 32 v&# đ&#p lo&#n Bình Xuyên. Toàn th&# sĩ quan, h&# sĩ quan và binh sĩ S&# đoàn 32 nguy&#n h&#t lòng trung thành v&#i th&# t&#ng Ngô Đình Di&#m

Công đi n đ c g i v b t ng tham m u ngay đêm y, ngày hôm sau đ c đ c trên đài phát thanh.

Thi u t ng T , t ng tham m u tr ng đánh đi n khen s đoàn và nói th t ng r t hài lòng. Sau đó, s đoàn 31 c a đ i tá Tôn Th t Đính, và các ti u khu quân khu II đ u theo s đoàn 32 đánh đi n v ng h th t ng. Anh Minh và tôi đ c đ i tá t l nh s đoàn g i lên khen và cảm n.

Sau khi ti p thu xong, S đoàn l i đ c đ i tên là s đoàn 4 và đ i tá Tôn Th t X ng làm t l nh s đoàn, thay th đ i tá D ng Quý Phan v coi Quân tr n Sài Gòn.

B t l nh s đoàn đ c di chuy n v Biên Hòa, đóng t i nhà Dù. B ch huy trung đoàn 10 và 11 đóng t i Tam Hi p, trung đoàn 12 đóng t i Bà R a.

Tr c khi di chuy n vào Nam, b t l nh s đoàn 4 đóng t i Đà N ng c m y tháng, đ s p x p và đ i tàu. Trong th i gian này, vì ch ng b n r n l m nên nh ng đ n v tr c thu c B T L nh, nh t là Đ i đ i Công binh, giúp dân chúng s a đ ng làm c u. Binh sĩ r t có k lu t nên đ c dân chúng quý m n l m.

Có h sĩ Nguy n M nh Hùng, là đ t viên văn phòng, m t hôm xin tôi lãnh l ng tr c, đ có ti n g i cho em m i di c t B c vào c n ti n mua t đi n và sách v . Tôi xui anh Sao không vi t th xin thi u t ng T xem, c k rõ hoàn c nh, th xem ông có th ng anh em không. Th là tôi giúp anh ta th o m t th xin đ ng tên h sĩ Hùng. Đ 3 tu n sau, s đoàn nh n đ c m t công đi n g i h sĩ Hùng lên trình đi n đ i tá t l nh Quân khu. Anh em trong đ n v ai cũng ng c nhiên, riêng tôi và Hùng bi t là th có k t qu .

H sĩ Hùng đ c đ i tá t l nh trao l i quà c a thi u t ng t ng tham m u tr ng, g m 2 cu n t đi n, m t vi t máy Pilot và nhi u t p v . Sau đó đ i tá còn cho đ ng s thêm 15 ngày phép đ v thăm em.

T đó, anh em ai cũng thích thú v c ch c a v tân t ng tham m u tr ng Quân l c Vi t Nam C ng Hòa. Đ c bi t t Đà N ng, tôi đ c đ bu i ra m t phong trào Cách m ng qu c gia, có ông c v n Ngô Đình C n tham đ . Ông m c áo dài đen, đ u đ i khăn đóng, c ch r t khiêm t n khi đ c gi i thi u. Sau bu i ra m t là v k ch th V H , nói v tâm tr ng c a H Quý Ly t i sao ph i đ ng d y tru t ph nhà Tr n. Tôi nh trong v k ch có câu th do H Quý Ly nói: Vua không ra vua mà quan ch ng ra quan, nên ta bu c lòng ph i hô ph đ . Lúc đó ông Ngô Đình Di m còn làm th t ng và ông B o Đ i làm qu c tr ng. Sau vào Nam có cu c b phi u tru t ph B o Đ i, tôi l i nh đ n v k ch V H đã đ c xem khi t Đà N ng.

Ngày ngoài trung, tôi đ c g p ông C n nhi u l n. Ông ti p tôi r t ân c n và thân m t, ông coi tôi là cán b nông c t c a ông và th ng g i tôi là chú. Khi chào ông đ vào Nam ông còn m i tôi và anh em u ng bia và đ n tôi c n g i ông c liên l c v i ông. Đ c bi t ông ti p tôi và anh em nhà khách, nhà g l p tranh có b tràng k r t s sài. Sau này, khi tôi đã v ph t ng th ng, năm 1963 đ i đi n anh em ra chúc t t, ông v n ti p tôi ngôi nhà s sài đó. Có m t chi ti t khi n tôi c m đ ng, đ c b y t qua thái đ ân c n ông dành cho tôi. T t năm y, tôi đem m t bó hoa vào chúc t t. Khi tôi đ n phòng đ i, có thi u t ng Lê Văn Nghiêm, t l nh quân khu I và ông đ i bi u chính ph mi n trung đã đ i t tr c t đó. Đ c v sĩ quan tùy viên c a

ông m i vào tr c, tôi v i nói: anh m i thi u t t ng và ông đ i bi u vào tr c. Anh sĩ quan tùy viên lúng túng th a, tôi có trình nh ng c u đ y m i thi u tá. Tôi không ch u, nh ng thi u t t ng Nghiêm b o: Du vào tr c đi, ch c ông c n g p toi đ đ n công vi c, v y toi c vào. G p ông tôi m ng l m. Ông trách sao lâu quá tôi không ra thăm ông. Ông v n nh truy n ngày tôi Qu ng Ngãi đã ho t đ ng giúp ông và v n g i tôi là chú. M tôi b đau b i m t cánh tay, có ng i mách n u đ c cao h c t th t mà u ng th nào cũng đ . Bi t ông có cao t t cho c c dùng, tôi nh n ra xin và ông g i ngay cho 5 l ng, m tôi u ng có h n 2 l ng đã kh i. Tôi th y ông đ i v i cán b c a ông th t chân tình nên ai g p cũng quý m n, trái h n v i nh ng tin đ n nói ông hách đ ch quan liêu. Sau đ o chánh, ng i ta g i ông là Út Tr u vì ông hay ăn tr u. Nh ng ông không ph i là con út, ông Ngô Đình Luy n m i là con út.

Khi đóng t i nhà Dù Biên Hòa, ngay c nh qu c l 1, vào m t bu i sáng Ch nh t, tôi v a ăn sáng xong thì th y ngoài đ n canh nh n nháo, n ào. Tôi v i ch y ra xem, th y đ i t t ng t ng Tham m u tr t ng đang nói chuy n v i đ i tá t l nh s đoàn b ng đi n tho i c a đ n canh, và binh sĩ đang h i h đ ng súng đ s p hàng chào. Tôi chào đ i t t ng, và đ ng c nh khi ông đang nói chuy n v i đ i tá T l nh.

- X ng h , đ i t t ng T đây. Sao mày không đ y b o lính c a mày v y cà? Tao đi qua đây bao nhiêu l n mà lính gác g p tao cũng không chào n a.

Không bi t đ i tá X ng bên kia đ u dây tr l i ra sao, ch nghe ông nói:

- Thôi đ c, k t i ph i đ y t i nó.

Nói r i ông gác máy, quay l i nhìn tôi:

- Đ i úy tên gì ?

- Đ th a đ i t t ng, tôi là đ i úy Du , ch huy t t ng hành dinh s đoàn 4.

- Tao đi qua đây nhi u l n mà lính gác th y tao ch ng bao gi chào c .

- Đ th a đ i t t ng, anh em m i đ i t mi n Trung vào nên ít ng i nh n ra đ i t t ng. Xin đ i t t ng tha l i. Tôi s nh c anh em ph i chào kính trong nh ng bu i h c t p.

Th là ông c i vui v ngay và b o:

- Thôi đ c, ph i đ y t i nó, r i ông h i l i tôi V y ch hôm nay Ch nh t anh không đi ch i à ?

- Đ tôi là sĩ quan tr c c a s đoàn.

Khi ông v , lính canh đã s n dàn chào, ông vui v lên xe. Vì ông có đ n đi n cà phê Long Khánh nên ngày ngh hay lên thăm. Ông th ng đi xe s n t , m c áo kaki và qu n tr n, đ i chapeau de Brousse nên anh em không bi t là đ i t t ng.

Sau tôi vào đi m canh, anh em s b la nên phân tr n là ngay khi ông vào đi m canh, anh em

cũng không biết ông là ai. Ông hỏi thơ ng nào là đi m tr thơ ng trung sĩ đi m tr thơ ng tr i Tôi đây, ông là ai? G i đây cho tao nói chuyện v i thơ ng X thơ ng coi, tao là đi i thơ ng tham m u tr thơ ng đây. Đi m tr thơ ng ho thơ ng h n, hô vào hàng ph c lính canh đơ ng d y nghiêm trang. Ông c m đi n tho i và cũng b o t thơ ng đài - G i cho tao nói chuyện v i thơ ng X thơ ng coi. T thơ ng đài sau báo cáo v i tôi, thơ ng ai đùa nên la Thôi đơ ng d n cha n i, đơ ng d n ông th t s thơ ng là ăn c đó (anh em v n đùa g i đi i tá Tôn Th t X thơ ng là ông Th t S thơ ng). Ông cũng phì c i, và b o Tao mà đùa à, g i ngay. Đi m tr thơ ng ph i c m đi n tho i b o t thơ ng đài đúng là đi i thơ ng đó.

T đó, m i sáng Ch nh t, đ n canh ph i c t m t binh sĩ có nhi m v đơ ng xa đ 300 th c, đ đón xe đi i thơ ng. Trong này ph i giá súng s n, khi nghe ti thơ ng còi báo hi u là t c kh c dàn chào.

Bu n c i nh t là trong s gác có m c ghi - binh sĩ X... Gác đi i thơ ng. Tôi đ c cũng th y bu n c i, nh thơ ng không s a, đ làm k ni m, vì s gác ch trình tôi đ c hàng ngày mà thôi. Ch c là đ n v c u Bình L i cũng b la nh v y, nên có l n suýt x y ra tai n n. M t hôm xe đi i thơ ng t i c u, thì xe l a cũng s p đ n. Th y xe đi i thơ ng đ n, lính gác s quá, v i m ngay c n ch n xe đ xe đi i thơ ng đi. Cùng lúc y, xe h a ch t đ n, th là xe đi i thơ ng ch y tr c, xe h a ch y sau. Tài x s mu n ch t, may anh c n v nh y xu ng l , m cây ch n xe bên kia, nên xe đi i thơ ng ch y qua đ c an toàn.

M t năm vào ngày T t, phái đoàn s đoàn 7 do đi i tá Hu nh Văn Cao h thơ ng đ n (tôi cũng i trong phái đoàn) lên chúc t t đi i thơ ng. Ông ti p r t ni m n , và k cho t i tôi nghe chuyện x y ra vào ngày đ o chánh 11 tháng 11 năm 1960. Hôm y ông b trung tá V thơ ng Văn Đông vào văn phòng ép, nh thơ ng ông v n không ch u theo phe đ o chánh, và nói ch nh n l nh c a t thơ ng th thơ ng mà thôi. Khi ra ngoài, tôi g p đi i tá Nguy n H u Có, là t l nh Quân khu I, cũng đ n chúc t t đi i thơ ng. Th y t i tôi mang hoa, còn ông thì đi tay không, ông v l y bó hoa mà phái đoàn s đoàn 7 mang đ n, r i c m vào chúc t t.

Tr c ngày đ o chánh, các thơ ng lãnh và sĩ quan nh t i tôi đi i x v i nhau nh anh em. Tôi nh ngày i M Tho, làm trung đoàn tr thơ ng trung đoàn 12, tôi lên chúc t t đi i tá Cao, sau đó xin phép ông v Sài Gòn thăm cha m tôi. Ông cho tôi chai r u và h p bánh, nói đ t thơ ng cha m tôi, trong khi tôi đ n chúc t t ông tay không. Ông còn đ c bi t cho tôi i Sài Gòn đ n mai m i v .

i trung đoàn tôi có trung úy Loan đ c đi h c tham m u i tr thơ ng đi i h c Quân s i Sài Gòn. M t hôm, trong khi ng i trên xe GMC đi h c, anh em nói chuyện huyền thuyên, và anh Loan nói câu nh t v nh i tr i. Anh b n ng i c nh h i th th ba là ai ? Anh bu t mi thơ ng tr i th ba là Ngô thơ ng thơ ng, anh em c i vang. Th là nha An ninh g i công văn v cho tôi đ theo dõi, và yêu c u không cho đ thơ ng s gi nh i m v gi quan tr thơ ng, không đ c làm i b tham m u nh đ thơ ng s đi h c. Tôi làm m t văn th lên B T thơ ng tham m u, trình bày đ thơ ng s là m t sĩ quan có k lu t, và khi đ thơ ng s th t ra câu y cũng ch có gì là vô phép, xin đi i thơ ng xét i. đi i thơ ng cũng đơ ng ý.

Đ i thơ ng g p t i nh , hay các sĩ quan cao c p, đ u vui v và m y tao m t cách t nhiên, vì ông là ng i cao tu i và c p b c l n, nên coi m i ng i nh em út c a ông. Ai mà ông g i b thơ ng c p b c m t cách nghiêm trang, là ông bu n ng i đó.

T t năm 1963, phái đoàn t thơ ng lãnh và sĩ quan cao c p đ n chúc t t thơ ng th thơ ng, tôi cũng đ c trong phái đoàn. Khi t thơ ng th thơ ng vào phòng, có v t thơ ng nào đ i l n m c a đ i t thơ ng, ông g i tôi và b o: "Du, mày xem t thơ ng t thơ ng nào dám đ i m c a tao"

ông v a nói v a c i, và nói thêm:

"Ch c t thơ ng này mu n thay tao quá."

Vì đ i t thơ ng ch a v , nên ch a ai dám v . Tôi ph i đi g p t thơ ng v t thơ ng, đ xem l i m . Ng i đ i nh m m , là trung t thơ ng D thơ ng Văn Minh. Tôi xin đ i l i m , và ông nói:

- , moi đ i h i r thơ ng.

Sau khi phái đoàn t thơ ng tá chúc t t ra v , đ i úy Hoàn, sĩ quan tùy viên v y tôi, và ch vào phòng t thơ ng th thơ ng. Tôi ghé xem, th y trung t thơ ng L , thi u t thơ ng Đính, đ i tá M u, trung tá Hùng, và thi u tá Xích (t nh tr thơ ng Gia Đ nh), đang qu m t đ c tr c bàn c a t thơ ng th thơ ng. Các v này nhân danh là con cháu trong nhà, chúc t t riêng m t l n n a.

Hoàn nói v i tôi: "Anh xem ch c có t cách gì, m c quân ph c mà qu trông ch thơ ng quá".

Tôi cũng nói: "M y ông này đ t ông c vào chuy n đã r i, vì tôi nghĩ ông c đâu có thích chuy n này".

Ngày 1-11-63 các ông L , Đính, M u là nh ng ng i đ u não trong b tham m u đ o chính, và chính ông L đã xui trung t thơ ng D thơ ng Văn Minh là Nh c ph i nh c r theo nh đ i tá Nguy n Văn Quan, ph tá c a t thơ ng Minh k v i tôi.

Vào tháng 7-1963, đ i t thơ ng b ung th ph i. Ngày đó, vi c ch a tr ung th i Vi t Nam ch a t t l m, t thơ ng th thơ ng ph i liên l c nh tòa đ i s M lo li u, đ ch đ i t thơ ng sang M ch a tr .

Hôm đ i t thơ ng đ n chào t thơ ng th thơ ng đ xu t ngo i, chính t thơ ng th thơ ng ra l nh cho đ i danh d d n chào, và ti p đ i t thơ ng lâu l m. Đó là ngo i l , th thơ ng thì đ i t thơ ng đ n g p t thơ ng th thơ ng hay phó t thơ ng th thơ ng cùng các b tr thơ ng, ch a có v nào đ c đ n v d n chào. thi u tá Cao Tiêu làm v văn phòng đ i t thơ ng (sau là đ i tá Cao Tiêu, c c tr thơ ng c c tâm lý chi n) k v i tôi đ i t thơ ng v k l i: "Ông đ c t thơ ng th thơ ng đón r t trang tr ng, và hai ng i ôn l i chuy n x a. Đ c bi t, t thơ ng th thơ ng nói, đ i t thơ ng không còn m già nh t thơ ng th thơ ng, mà ông thì vì tr ng trách ít có đ p v thăm m nên ông mong s m đ c v h u đ ph ng d thơ ng m già. Ông tháo chu i tràng h t mà ông đang đeo đ a t thơ ng đ i t thơ ng, mong đ i t thơ ng chóng bình ph c đ v ti p t c lo cho quân đ i." Ông nói ch đ t ch c quy n t thơ ng tham m u tr thơ ng mà thôi, ý mu n đ đ i t thơ ng rõ là ông v n mong đ i t thơ ng v l i ch c v cũ. Anh Tiêu nói đ i t thơ ng r t c m đ ng v c ch c a t thơ ng th thơ ng (đ i tá Tiêu hi n i Orange County, California)

Đ c bi t có m t c ch tôi ch a h th y bao gi , là khi đ i t thơ ng ra v , t thơ ng th thơ ng ti n chân đ i t thơ ng ra đ n t n xe, b t tay đ i t thơ ng, đ i khi đ i t thơ ng lên xe, ông còn cúi đ u chào tr c khi xe l n bánh. Khi tr l i văn phòng, ông có v bu n r u.

Đ i t t ng ch a b nh M lúc đ o chính x y ra. Sau m t th i gian ông v l i, vì b nh tình không thuyên gi m. Đ i tá Tr n Vĩnh Đ t là ph tá c a trung t t ng Trung, t ng c c tr t ng t ng c c Chi n tranh chính tr đ c trách v tù binh, k v i tôi:"Khi đ i t t ng v , đ i tá ra đón, sau luôn đ n thăm ông, và ông r t đau xót v vì c các t t ng lãnh đã gi t t ng th ng. Ông nói: "M y th ng t t ng này làm sao lãnh t đ c mà cũng đòi .. có th ng nào ch u ph c th ng nào đ u. T i nó gi t ông c thì sau này t i nó s h i h n. Tìm đ u đ c ng i yêu n c và can đ m nh ông Di m, nghĩ đ n ông tao mu n khóc".

Đ i t t ng còn l i trong c ra chu i tràng h t do t ng th ng t ng, mà ông luôn đ trong ng i (đ i tá Đ t đã ch t i Vi t Nam)

Đ i t t ng đ c vinh thăng th ng t ng (5 sao), v th ng t ng duy nh t c a quân đ i Vi t Nam C ng Hòa, tr c khi t tr n vào cu i tháng 10-1964. Nghe nói khi mai táng, gia đ nh đ chôn theo đ i t t ng c tràng h t mà t ng th ng đ t ng.